

Mục 3: KHAI THỊ VỀ PHẦN TRONG PHẦN NGOÀI CỦA CHÚNG SINH

Đoạn 1: Nêu Chung

Chánh văn:

Phật bảo Tôn giả A-nan:

- Hay thay lời hỏi đó khiến cho các chúng sinh không mắc tà kiến.

Nay ông hãy lắng nghe cho kỹ, Như Lai sẽ vì ông mà giảng nói.

A-nan! Tất cả chúng sinh, thật vốn chân tánh thanh tịnh, nhân những vọng kiến mà có tập khí hư vọng sinh ra, vì thế, chia ra có phần trong và phần ngoài.

* Chú thích:

Phật khen ngợi câu hỏi của Tôn giả A-nan và trước hết, chỉ rõ tất cả chúng sinh, thật vốn đồng một chân tánh như chư Phật, không có sai khác. Tất cả những điều sai khác đều do vọng tưởng phân biệt. Nhưng vì chúng sinh mê lầm không biết là do vọng tưởng phân biệt ra, chấp là thật có, chấp là thật không, nên gây nghiệp nhân và chịu quả báo nhiều đời, nhiều kiếp, làm cho những thói quen vọng tưởng càng ăn sâu vào tâm thức. Những thói quen vọng tưởng đó, làm cho chúng sinh thường chấp cái ngã, thường yêu cái ngã và thường gắn bó với những cái sở hữu của mình, đó là phần trong của chúng sinh.

Nhưng chúng sinh theo dục vọng, chịu đau khổ nhiều đời, nhiều kiếp, có lúc sinh ra chán nản, nuốn rời bỏ cái kiếp chúng sinh. Nhất là, trong khi may mắn được nghe pháp Phật, thì càng hăm mộ đạo giải thoát. Do sự nhầm chán và hăm mộ như thế, chúng sinh phát ra những tư tưởng thanh cao, đi ngược lại với cái ngã nhỏ nhen, với những dục vọng ô trược, đó là phần ngoài của chúng sinh.

Đoạn 2: Phần Trong

Chánh văn:

A-nan! Phần trong tức là ở trong phần của chúng sinh. Nhân các lòng ái nhiễm phát khởi ra vọng tình, tình chứa mãi không thôi, có thể sinh ra nước ái, vậy nên chúng sinh, tâm nhớ thức ăn ngon, thì nước trong miệng chảy ra, tâm nhớ người trước, hoặc thương, hoặc giận, thì trong con mắt lệ tràn, tham cầu của báu thì trong tâm phát ra thèm thương, cả mình đều trơn sáng, tâm đắm chấp vào việc hành dâm, thì hai căn nam nữ tự nhiên dịch khí chảy ra. A-nan! Các cái ái đó, tuy khác nhau, nhưng kết quả chảy xuống là đồng, thấm ướt không

nhiên theo đó mà sa đọa, ấy gọi là phần trong.

* Chú thích:

Như thế, phần trong tức là những hành động trong phần mê lầm ham muốn của chúng sinh, những lòng ái nhiễm, những lòng tham dục, đều là những vọng tình thấm vào trong tâm thức, làm cho càng thêm nặng nề, do đó, phải bị sa đọa, đó là phần trong.

Đoạn 3: Phần Ngoài

Chánh văn:

A-nan! Phần ngoài tức là ngoài phần của chúng sinh. Nhân các lòng khát ngưỡng, phát minh ra những lý tưởng, tưởng chứa mãi không thôi, có thể sinh ra

những thăng khí, vậy nên chúng sinh, tâm giữ giới cấm, cả mình nhẹ nhàng trong sạch, tâm trì chú ấn, con mắt ngó hùng dũng nghiêm nghị, tâm muốn sinh lên cõi trời, chiêm bao thấy bay lên, để tâm nơi cõi Phật, Thánh cảnh thâm hiện ra, thờ vị thiện tri thức, tự khinh rẻ thân mạng mình. A-nan! Các tướng đó tuy khác, nhưng nhẹ nhàng cất lên thì đồng nhau, cất bay không chìm xuống, tự nhiên vượt lên, đó là phần ngoài.

* Chú thích:

Còn phần ngoài là những hành động ngoài phạm mê chấp tham dục chúng sinh. Như trên đã nói, nhân nhằm chán kiếp khổ chúng sinh và mơ ước được giải thoát, chúng sinh phát những tư tưởng thanh cao, nhằm thoát ly các sự mê lầm ô nhiễm. Những tư tưởng ấy, thuận theo lý trí, chống lại vọng tình, làm cho tâm thức nhẹ nhàng, vượt lên các cõi trên, đó là phần ngoài.

Đoạn 4: Phân Biệt Tình, Tướng Nhẹ Nặng.

Chánh văn:

A-nan! Tất cả thế giới, sống chết nối nhau, sống thuận theo tập quán, chết thì đổi sang dòng khác, khi gần mạng chung, chưa hết hơi nóng, thiện ác một đời đồng thời liên hiện ra, cái nghịch của chết, cái thuận của sống, hai tập khí giao xen lẫn nhau.

Thuần là tướng, thì liên bay lên, chắc sinh trên các cõi trời, nếu trong tâm bay lên, gồm có phước đức trí tuệ cùng với tịnh nguyện, thì tự nhiên tâm được khai ngộ, thấy tất cả tịnh độ nơi mười phương chư Phật theo nguyện mà vãng sinh.

Tình ít, tướng nhiều, cất lên không xa, thì làm phi tiên, quỷ vương đại lực, dạ xoa phi hành, La-sát địa hành, đi khắp bốn cõi trời, không bị

ngăn ngại. Nếu có nguyện tốt, tâm tốt, hộ trì pháp Phật, hoặc hộ trì giới cấm, theo người trì giới, hoặc hộ trì thân chú, theo người trì chú, hoặc hộ trì thiền định, giữ yên pháp nhẫn, thì những hạng đó chính mình ở dưới pháp tòa của Như Lai.

Tình và tướng cân nhau, không bay lên, không đọa xuống, thì sinh nơi nhân gian, tướng sáng suốt nên thông minh, tình u ám nên ngu độn.

Tình nhiều, tướng ít đi vào các loại hoành sinh, nặng làm giống có lông, nhẹ làm giống có cánh.

Bảy phần tình, ba phần tướng, chìm xuống dưới thủy luân, sinh nơi mê hỏa luân chịu khí phần của lửa hồng, thân làm ngạ quỷ, thường bị đốt cháy, vì nước có thể hại mình, nên trải trăm ngàn kiếp, không ăn không uống.

Chín phần tình, một phần tướng, xuống thấu qua hỏa luân, và giữa giao giới phong luân và hỏa luân nhẹ thì sinh vào Hữu giá, nặng thì sinh vào Vô giá, hai thứ địa ngục.

Thuần là tình thì chìm sâu vào ngục A-tỳ, nếu trong tâm chìm sâu đó, lại có hủy báng Đại thừa, phá giới cấm của Phật, lừa dối pháp để tham cầu tín thí, lạm nhận cung kính hoặc phạm ngũ nghịch, thập trọng thì lại còn sinh vào địa ngục A-tỳ nơi mười phương.

Theo nghiệp ác gây ra, tuy tự chuốc lấy quả báo, nhưng trong đồng phạm chung, vẫn có chỗ sẵn.

* Chú thích:

Chúng sinh mê lầm chấp ngã, lấy phân biệt làm tâm, lấy xác thịt làm thân, nên phải theo cái thân, cái tâm ấy mà xoay vần trong đường sinh tử. Chúng sinh

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

trong mỗi nghiệp, lúc đương sống, thì hàng ngày hành động theo nghiệp thức hiện tiền của mình, nhưng đến khi chết, thì phải tùy theo sự huân tập, mà đổi sang nghiệp khác. Trong lúc lâm chung, thân thể rã rời, không còn nghe gì nữa, thì ý thức hoang mang, hiện ra nhiều cảnh, theo sự ghi nhớ trong một đời, đặc biệt là những việc thiện ác từng làm.

Việc ác, thuộc về phần trong, việc thiện, thuộc về phần ngoài, hai thứ việc đó, đua nhau lôi kéo tâm thức đi lên hoặc đi xuống.

Nếu thuần là tư tưởng thanh cao, thì nhất định bay lên, sinh vào các cõi trời, và nếu cái tâm trong lúc bay lên, lại có thêm phước đức trí tuệ và đại nguyên vãng sinh tịnh độ, thì tự nhiên được thấy Phật và theo nguyện vãng sinh.

Nếu vọng tình tham dục thì ít, tư tưởng thanh cao thì nhiều, thì

cũng được đi lên, nhưng không xa lắm, sinh làm các hạng phi tiên vân vân... thuộc các cõi trời Tứ Thiên vương thiên, trong đó những người có thiện tâm, phát nguyện độ trì chánh pháp, bảo vệ những người tu hành, thì cũng được chính mình ở pháp tọa Như Lai.

Tình tưởng bằng nhau, thì không bay lên, không xa xuống, trở lại sinh vào cõi người. Tưởng nhích hơn một chút, thì thông minh, tình nhích hơn một chút, thì ngu muội.

Tình nhiều, tưởng ít, thì đọa vào các loài súc sinh, nặng làm giống có lông, nhẹ làm giống có cánh.

Bảy phần tình, ba phần tưởng, thì sa xuống sâu hơn, sinh vào loài ngựa quỷ, không được ăn uống trong trăm ngàn kiếp.

Chín phần tình, một phần tưởng thì sa vào địa ngục, nhẹ vào địa ngục Hữu gián, nặng vào địa ngục Vô gián.

Thuần là tình thì vào địa ngục A-tỳ, nếu trong tâm thức đi xuống, còn phạm những tội phỉ báng chánh pháp, phá giới cấm Phật, lừa dối nói pháp để lạm nhận tín thí và cung kính hay là phạm những tội ngũ nghịch, thập trọng, thì đến khi cõi này tan rã không còn, lại sinh vào địa ngục A-tỳ cõi khác.

Như thế tất cả sáu đạo đều do chúng sinh tự mình gây ra ng- hiệp nhân, rồi tự mình nhận lấy quả báo, quả báo giống nhau thì thọ dụng cảnh giới giống nhau, cảnh giới nghiệp chung ấy, vẫn có chỗ nhất định.
